Lietas Nr. C10067613
Lietas arhīva Nr. C-0676-13

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā

Bauskā 2013.gada 19.septembrī.

Bauskas rajona tiesa

tiesnese I.Andžāne, izskatījusi rakstveida procesā Bauskā, Zaļā ielā 12, civillietu **/pers. A/** maza apmēra prasībā pret **/pers.B/** par uzturlīdzekļu piedziņu,

k o n s t a t ē j a:

2013.gada 10.jūnijā tiesā saņemta /pers. A/ maza apmēra prasība pret /pers. B/ par uzturlīdzekļu piedziņu /datums/ dzimušās /pers. C/ uzturam. Prasītājs norādījis, ka māte nesniedz nekādu palīdzību un pilnīgi neinteresējas par bērnu. Lūdzis piedzīt no atbildētājas uzturlīdzekļus minimālo uzturlīdzekļu apmērā bērna uzturam. Prasība pamatota uz Civillikuma *(turpmāk tekstā - CL)* 179.pantu. Prasītājs nav lūdzis iztiesāšanu tiesas sēdē.

Atbildētājai par lietas ierosināšanu paziņots uz prasības pieteikumā norādīto atbildētājas deklarētās dzīves vietas adresi, nosūtot prasības pieteikumu, izskaidrojot procesuālās tiesības un pienākumus (17.lietas lapa).

/pers. B/ sniegusi paskaidrojumu par iesniegto prasību, kurā norādījusi, ka viņai ir ģimene, kurā ir nepilngadīgs bērns – meita /pers. C/. Bērnam nepieciešami izdevumi skolai, apģērbam, ēdienam, kas mēnesī sastāda Ls 35,00-40,00. Atbildētājai naudas līdzekļi nepieciešami arī dzīvošanai. 1998.gada maija/jūnija mēnesī, kad ieradusies ar policiju /adrese/, lai paņemtu savu bērnu pie sevis savā ikdienas aprūpē un uzraudzībā, /pers. F/ atbildētājai to atteikusies atgriezt, un nav ļāvusi pat tikties ar bērnu, norādot, ka bērnu nedabūšot, jo romu tautības ģimenes savus bērnus nedod audzināšanā ārpus romu ģimenes. Policija strīdā nav iesaistījusies un bērns palicis romu ģimenē. Atbildētāja tobrīd bijusi nepilngadīga – 16 gadus veca un nav zinājusi kā cīnīties ar šo romu ģimenes pretestību. Līdz ar to uzskatījusi, ka bērns ir zaudēts un neviens no romu ģimenes pārstāvjiem, pie kuriem bērns atradies, viņu nekad neatdos un līdz šim nav prasīta nekāda finanšu palīdzība bērna aprūpes nodrošināšanai, kas ir tikai loģiski, jo atbildētājai norādīts, ka bērnu vairs neredzēšot un romu ģimene par to rūpēsies. Turklāt bērns atbildētāju nemaz nepazītu, jo bērnu nav redzējusi kopš bērna septiņu gadu vecuma. Labas ticības princips ietver tiesību netaisnprātīgas izlietošanas aizliegumu, proti, tiesību netaisnprātīgas izlietošanas aizliegums izriet jau no pienākuma rīkoties labā ticībā. Līdz ar to secināms, ka uzturlīdzekļu prasīšana pēc vairāk kā 15 gadiem no atbildētājas, kurai ļaunprātīgi ticis liegts tikties un rūpēties par bērnu, tādējādi zaudējot saikni ar to, ir tiesību netaisnprātīga izlietošana, kas nav aizsargājama. Atbildētāja nav lūgusi lietas iztiesāšanu tiesas sēdē.

Civilprocesa likuma *(turpmāk tekstā - CPL)* 250^{25}.panta pirmajā daļā noteikts, *ja puses nelūdz lietas iztiesāšanu tiesas sēdē vai tiesa neuzskata par nepieciešamu lietu iztiesāt tiesas sēdē, lietas par maza apmēra prasībām tiesa izskata rakstveida procesā, savlaicīgi paziņojot pusēm par datumu, kad sprieduma norakstu varēs saņemt tiesas kancelejā.*

Par lietas izskatīšanas datumu rakstveida procesā pusēm paziņots 2013.gada 30.augustā. Puses nav pieteikušas noraidījumu tiesnesei.

Pārbaudījusi un novērtējusi rakstveida pierādījumus, tiesa atzina, ka prasība ir pamatota un apmierināma.

1997.gada 21.oktobrī dzimusi /pers. C/, personas kods /personas kods/, dzimšanas apliecība /apliecības numurs/ (9.lietas lapa).

Prasītājs lūdzis piedzīt no /pers. B/ uzturlīdzekļus /pers. C/ uzturam viņa labā, prasību pamatojot uz Civillikuma 179.pantu. Prasītājs bijis spiests celt tiesā prasību, jo atbildētāja materiālu palīdzību nesniedz.

CL 177.pantā noteikts, ka *līdz pilngadības sasniegšanai [219.p.] bērns ir vecāku aizgādībā. Aizgādība ir vecāku tiesības un pienākums rūpēties par bērnu un viņa mantu un pārstāvēt bērnu viņa personiskajās un mantiskajās attiecībās. Rūpes par bērnu nozīmē viņa aprūpi, uzraudzību un tiesības noteikt viņa dzīvesvietu. Savukārt bērna aprūpe nozīmē viņa uzturēšanu, t.i., ēdiena, apģērba, mājokļa un veselības aprūpes nodrošināšanu, bērna kopšanu un viņa izglītošanu un audzināšanu [garīgās un fiziskās attīstības nodrošināšana, pēc iespējas ievērojot viņa individualitāti, spējas un intereses un sagatavojot bērnu sabiedriski derīgam darbam].*

Ar Dobeles novada bāriņtiesas 2012.gada 17.jūlija lēmumu Nr.1-6/122 nolemts iecelt /pers. A/ par nepilngadīgās /pers. C/ aizbildni.

CL 179.pantā noteikts, ka *vecāku pienākums ir samērā ar viņu spējām un mantas stāvokli uzturēt bērnu. Šis pienākums gulstas uz*

tēvu un māti līdz laikam, kad bērns pats var sevi apgādāt. Strīdus par uzturlīdzekļiem bērnam izšķir tiesa. Pienākums gādāt par bērna uzturēšanu neizbeidzas, ja bērns ir šķirts no ģimenes vai nedzīvo kopā ar vienu no vecākiem vai abiem vecākiem.

Panta piektā daļa paredz *minimālo uzturlīdzekļu apmēru, kuru bērnam nodrošināt ir pienākums katram no vecākiem neatkarīgi no viņa spējām uzturēt bērnu un mantas stāvokļa, nosaka Ministru kabinets, ņemot vērā valstī noteikto minimālo mēnešalgu un bērna vecumu.*

Prasītājs norādījis, ka atbildētāja nesniedz palīdzību bērna uzturēšanai. Prasītājs lūdzis piedzīt uzturlīdzekļus bērna uzturam atbilstoši Ministru kabineta noteiktajam minimālajam apmēram.

Ministru kabineta 2013.gada 15.janvāra noteikumi Nr.37 "Noteikumi par minimālo uzturlīdzekļu apmēru bērnam", kuri izdoti saskaņā ar CL 179.panta piekto daļu, nosaka, ka katra vecāka pienākums ir katru mēnesi nodrošināt saviem bērniem minimālos uzturlīdzekļus- katram bērnam no viņa piedzimšanas līdz 7 gadu vecuma sasniegšanai- 25% apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas, no 7 gadu vecuma sasniegšanas līdz 18 gadu vecuma sasniegšanai - 30% apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas.

Tiesa atzina, ka katra vecāka pienākums dot uzturlīdzekļus sava bērna uzturēšanai ir absolūts pienākums, kas noteikts ar likumu. Bērnu tiesību aizsardzības likuma 10.panta pirmajā daļā noteikts, ka *bērnam ir tiesības uz tādiem dzīves apstākļiem un labvēlīgu sociālo vidi, kas nodrošina pilnvērtīgu fizisko un intelektuālo attīstību. Katram bērnam ir jāsaņem atbilstošs uzturs, apģērbs un pajumte*.

Atbildētāja nav iesniegusi pierādījumus, ka maksā uzturlīdzekļus bērna uzturēšanas izdevumu segšanai prasītājam, kurš aprūpē bērnu, vismaz minimālajā apmērā.

Tiesa atzina, ka ir noraidāmi atbildētājas iebildumi par to, ka uzturlīdzekļu prasīšana pēc piecpadsmit gadiem ir netaisnprātīga, ņemot vērā to, ka viņai liegts tikties ar meitu. Ar Rīgas pilsētas Zemgales priekšpilsētas tiesas 2006.gada 16.oktobra spriedumu /pers. B/ atņemtas meitas /pers. C/ aizgādības tiesības. Spriedums stājies likumīgā spēkā. Aizgādības tiesību atņemšana un saskarsmes tiesību liegšana nav pamats uzturlīdzekļu nemaksāšanai.

Ņemot vērā, ka atbildētājas, kā bērna mātes pienākums, atbilstoši CL 179.pantam, neatkarīgi no viņas spējām un mantas stāvokļa vai jebkādiem citiem apstākļiem ir nodrošināt sava bērna uzturēšanai uzturlīdzekļus, uzturlīdzekļi no atbildētājas piedzenami tādā apmērā, kāds noteikts ar Ministru kabineta noteikumiem par minimālo uzturlīdzekļu apmēru.

Tiesa atzina, ka uzturlīdzekļi piedzenami no prasības iesniegšanas dienas, jo ar prasības celšanas dienu prasītājs uzsāk īstenot savu aizskarto interešu aizsardzību tiesā. Minētais atbilst bērna interesēm un tiesu praksei (sk. Augstākās tiesas Senāta 2010.gada 27.janvāra spriedums lietā Nr.SKC- 254). Uzturlīdzekļi piedzenami līdz bērna pilngadībai.

CPL 33.pantā noteikts, ka *tiesas izdevumi ir valsts nodeva, kancelejas nodeva, ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi.* CPL 39.panta pirmās daļas 5.punktā noteikts, ka *ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi ir ar prasības pieteikuma noraksta un tiesas pavēstu piegādāšanu un izsniegšanu saistītie izdevumi.*

Saskaņā ar CPL 43.panta pirmās daļas 3.punktu prasītājs ir atbrīvots no tiesas izdevumu samaksas prasībā par uzturlīdzekļu piedziņu. CPL 42.panta pirmajā daļā noteikts, *ja prasītājs bijis atbrīvots no tiesas izdevumu samaksas, tie piespriežami no atbildētāja valsts ienākumos*.

Saskaņā ar CPL 35.panta pirmās daļas 3.punktu *prasības summa prasībās par uzturlīdzekļu piedziņu ir maksājumu kopsumma par vienu gadu*. Maksājumu kopsumma par vienu gadu ir Ls 720,00. Tātad valsts nodeva saskaņā ar CPL 34.panta pirmās daļas pirmā punkta (a) apakšpunktu ir Ls 108,00.

Tiesa atzina, ka no atbildētājas /pers. B/ par labu valstij piedzenami tiesas izdevumi- valsts nodeva par prasību par uzturlīdzekļu piedziņu Ls 108,00 un ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi par prasības pieteikuma noraksta nosūtīšanu atbildētājam un paziņojumu nosūtīšanu pusēm Ls 4,30.

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 33., 34., 35., 39., 42., 43., 74., 93., 189., 193., 204.[1], 250.[25].pantiem tiesa

n o s p r i e d a :

Prasību apmierināt pilnīgi.

Piedzīt no /pers.A/, personas kods /personas kods/, par labu **/pers. A/**, personas kods /personas kods/, uzturlīdzekļus sākot no 2013.gada 10.jūnija **perona**, dzimusi /datums/, personas kods /personas kods/, uzturam **Ls 60,00** (sešdesmit lati) mēnesī, bet ne mazāk kā 30% apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas mēnesī līdz bērna pilngadībai.

Piedzīt no **/pers. B/**, personas kods /personas kods/, par labu valstij tiesas izdevumus - valsts nodevu **Ls 108,00** (viens simts astoņi lati), nosakot atbildētājai termiņu sprieduma par tiesas izdevumu - valsts nodevas piedziņu labprātīgai izpildei 10 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Piedzīt no **/pers. B/**, personas kods /personas kods/, par labu valstij tiesas izdevumus - ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus **Ls 4,30** (četri lati un 30 santīmi), nosakot atbildētājai termiņu sprieduma par tiesas izdevumu - ar lietas izskatīšanu saistīto izdevumu piedziņu labprātīgai izpildei 10 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Valsts nodeva iemaksājama: saņēmējs: Valsts kase; NMR 90000050138; Konta Nr. LV55TREL1060190911200; BIC kods TRELLV22; Valsts nodeva. Ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi iemaksājami: saņēmējs: Tiesu administrācija Mūkusalas iela 41b, Rīga; NMR 90001672316; ar PVN apliekamās personas Nr. LV90001672316; saņēmēja iestāde: Valsts kase BIC kods TRELLV 22; Konta Nr. LV51TREL2190458019000; maksājuma mērķis-21499 atbildētāja vārds, uzvārds, juridiskas personas nosaukums). Maksājumus apliecinoši dokumenti sprieduma labprātīgas izpildes termiņā iesniedzami Bauskas rajona tiesas kancelejā, pretējā gadījumā tiesa nodos spriedumu par tiesas izdevumu piedziņu piespiedu izpildei zvērinātam tiesu izpildītājam.

Spriedumu var pārsūdzēt kasācijas kārtībā 30 dienu laikā no pilna sprieduma sastādīšanas datuma - 2013.gada 19.septembra Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Civillietu departamentam, iesniedzot kasācijas sūdzību Bauskas rajona tiesā.

Tiesnese I.Andžāne